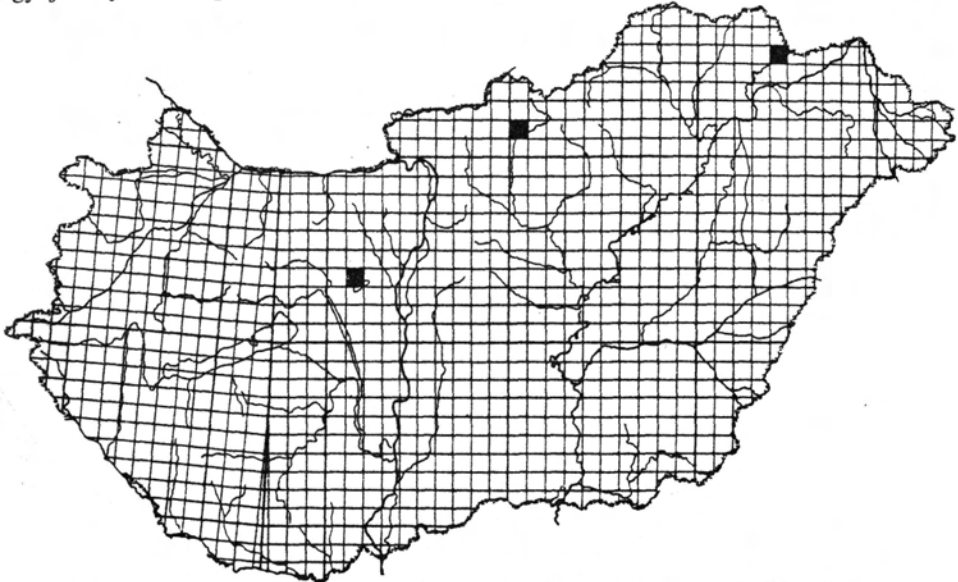

Három melegkedvelő tölgyes Cerambycidae faunájának összehasonlítása

KOVÁCS TIBOR–HEGYESSY GÁBOR

ABSTRACT: (Comparison of the Cerambycidae faunae of three warm-liking oak forests.) Authors draw a parallel between the faunae of three tomentose oak forests lying 120 and 150 km-s from each other, on the basis of MURAI's paper (1955), and that of their own assembling. The species bred from *Quercus pubescens* are marked, and the typical, but rare species of warm-liking oak forests are emphasized (*Anisorus quercus* GÖTZ, *Hesperophanes pallidus* OLIVIER, *Axinopalpis gracilis* KRYNICKI, *Ropalopus spinicornis* ABEILLE DE PERRIN, *Clytus tropicus* PANZER, *Purpuricenusa kaehleri* LINNÉ, *Stenidea genei* ARA-GONA)

MURAI a Velencei-hegység *Cerambycida*-faunája című munkájában a Meleg-hegy (352 m) déli karszt-bokorerdejéből (*Cotino-Quercetum pubescentis*) igen sok cincért ismertet (lásd táblázat első oszlop). Néhány faj ugyan a Meleg-hegyről nem került elő, de mivel melegkedvelő s a szomszédos Antónia-hegyen megtalálható (A-val jelezve) felkerült a táblázatba. Ezen adatokat a szerzők két általuk vizsgált melegkedvelő tölgyesből (*Corno-Quercetum pubescenti-peiraeae*) – az előző társulás Északi-középhegység-beli megfelelője – származó eredményeikkel hasonlítják össze. A Meszes-tető (421 m) a Cserhát északkeleti részén található – KOVÁCS (1993) közöl innen faunisztikai adatokat –, míg a másik terület a Zempléni-hegységben levő Sátor-hegy (460 m) faunisztikai adatai még publikálatlanok. A fenyőben fejlődő cincérek nincsenek egyik helyről sem feltüntetve a listán. A gyűjtőhelyek oszlopai után a *Quercus pubescens*-ből kinevelt fajok vannak jelölve.

A három élőhely elhelyezkedése: Meleg-hegy, Meszes-tető, Sátor-hegy

A 79 fajból 36 azoknak a fajoknak a száma amely mindhárom biotópban előfordul, 9 a Meleg-hegy Meszes-tető, 9 a Meleg-hegy Sátor-hegy és 11 a Meszes-tető Sátor-hegy közös cincéreinek száma. Csak 14 cincérfaj él egy lelőhelyen. A különbségek okai bizonyos tápnövények jelenlétéből ill. hiányából adódik (*Verbascum sp.* – *Agapanthia kirbyi*, *Castanea sativa* – *Anisarthron barbipes* csak a Meleg-hegyen, *Cerinth minor* – *Opsilia uncinata* csak a Meszes-tetőn található) valamint az egyes fajok rejtett életmódjával magyarázható, melyek felderítése a faunák kiegyenlítődésekének irányába hat (Ilyen fajok: *Hesperophanes pallidus*, *Axinopalpis gracilis*, *Ropalopus spinicornis*, *Clytus tropicus*, *Stenidea genei*, *Musaria argus*, létfeltételeik mindhárom helyen adottak). Az élőhelyek jellegének megfelelően igen magas – 7,3-szoros – a melegkedvelő fajok aránya a nedveskedvelőkkel szemben (az országos arány 1,1-szeres). A társulások mozaikosságából adódóan néhány sztyepfaj is megtalálható, köztük ritkaságok is: *Cortodera villosa*, *Agapanthia kirbyi*, *Musaria argus*. Molyhos tölgyből 18 fajt sikerült kimutatni, ez az össz fajszám 22,8%-a. Összevetve a táblázat adatait MEDVEGY (1987) Bakony-hegységet feldolgozó munkájával – melyben többek között megemlíti a *Cotino-Quercetum pubescentis* társulásban előforduló fajokat – megállapítható, hogy hazánk középhegységeinek melegkedvelő tölgyeseiben a következő ritka cincérfajok jellemzők: *Anisorus quercus* GÖTZ, *Hesperophanes pallidus* OLIVER, *Axinopalpis gracilis* KRYNICZKI, *Ropalopus spinicornis* ABAILLE DE PERRIN, *Clytus tropicus* PANZER, *Purpuricenus kaehleri* LINNÉ, *Stenidea genei* ARAGONA.

A gyűjtőhelyek összesítő táblázata

	Meleg-h.	Meszes-t.	Sátor-h.	Quercus pubescens
<i>Megopis scabricornis</i>	–	+	–	
<i>Prionus coriarius</i>	+	+	+	
<i>Rhagium sycophanta</i>	+	+	+	
<i>Anisorus quercus</i>	+A	+	+	
<i>Dinoptera collaris</i>	+	+	+	
<i>Cortodera humeralis</i>	+	+	+	
<i>Cortodera villosa</i>	+	–	–	
<i>Grammoptera variegata</i>	+	+	+	+
<i>Grammoptera ustulata</i>	+	+	+	+
<i>Grammoptera ruficornis</i>	+	+	+	
<i>Alosterna tabacicolor</i>	+	+	+	
<i>Anoplodera rufipes</i>	–	+	+	
<i>Anoplodera sexguttata</i>	+	+	+	

	Meleg-h.	Meszes-t.	Sátor-h.	Quercus pubescens
<i>Pseudovadonia livida</i>	+	+	+	
<i>Pachytodes erraticus</i>	+	+	+	
<i>Pachytodes cerambyciformis</i>	-	+	-	
<i>Pedostrangalia revestita</i>	+	+	+	
<i>Leptura maculata</i>	+	+	+	
<i>Stenurella melanura</i>	-	+	+	
<i>Stenurella bifaciata</i>	+	+	+	
<i>Stenurella nigra</i>	+	+	+	
<i>Stenurella septempunctata</i>	+	+	-	
<i>Hesperophanes pallidus</i>	-	+	-	+
<i>Cerambyx cerdo</i>	+	+	+	+
<i>Cerambyx scopolii</i>	+	+	+	
<i>Axinopalpis gracilis</i>	+	+	-	+
<i>Stenopterus rufus</i>	+	+	+	
<i>Stenopterus falvicornis</i>	+	-	-	
<i>Glaphyra kiesenwetteri</i>	+	+	-	
<i>Glaphyra umbellatarum</i>	-	+	+	
<i>Callimellum angulatum</i>	+	+	+	+
<i>Anisarthron barbipes</i>	+	-	-	
<i>Ropalopus spinicornis</i>	+	+	-	
<i>Ropalopus macropus</i>	-	+	+	+
<i>Leioderus kollari</i>	-	+	-	
<i>Pyrrhidium sanguineum</i>	-	+	+	
<i>Phymatodes testaceus</i>	+	+	+	
<i>Phymatodellus rufipes</i>	+	+	-	
<i>Phymatoderus pusillus</i>	-	+	+	+
<i>Poelciliium alni</i>	+	+	+	+
<i>Xylotrechus antilope</i>	+	+	+	
<i>Clytus tropicus</i>	+A	+	-	+

	Meleg-h.	Meszes-t.	Sátor-h.	Quercus pubescens
<i>Clytus rhamni</i>	+	+	+	
<i>Clytus arietis</i>	+	+	+	+
<i>Plagionotus detritus</i>	+	+	-	
<i>Plagionotus arcuatus</i>	-	+	+	+
<i>Plagionotus floralis</i>	+	-	+	
<i>Chlorophorus varius</i>	+	+	+	
<i>Chlorophorus sartor</i>	+	-	+	
<i>Chlorophorus figuratus</i>	+	+	+	+
<i>Isotomus speciosus</i>	+	+	-	+
<i>Anaglyptus mysticus</i>	-	+	+	
<i>Purpuricenus kaehleri</i>	+	+	+	+
<i>Dorcadion aethiops</i>	+	-	+	
<i>Dorcadion pedestre</i>	+	+	+	
<i>Leiopus nebulosus</i>	+	+	+	
<i>Exocentrus adspersus</i>	+	+	+	+
<i>Exocentrus punctipennis</i>	+	-	-	
<i>Eupogonocherus hispidus</i>	-	+	+	
<i>Eupogonocherus hispidulus</i>	-	+	+	
<i>Stenidea genei</i>	+	-	+	
<i>Agapanthia violacea</i>	+A	+	-	
<i>Agapanthia cardui</i>	+	+	+	
<i>Agapanthia kirbyi</i>	+	-	-	
<i>Agapanthia dahli</i>	+	-	-	
<i>Agapanthia villosiviridescens</i>	-	+	+	
<i>Aphelocnemia nebulosa</i>	+	+	+	+
<i>Mesosa curculionoides</i>	+	-	+	
<i>Anaesthetis testacea</i>	+	+	+	+
<i>Musaria argus</i>	+	-	+	
<i>Phytoecia nigricornis</i>	+A	-	+	

	Meleg-h.	Meszes-t.	Sátor-h.	Quercus pubescens
<i>Phytoecia coerulea</i>	+	-	-	
<i>Phytoecia virgula</i>	-	-	+	
<i>Phytoecia pustulata</i>	+	-	+	
<i>Opsilia coerulescens</i>	+	+	+	
<i>Opsilia uncinata</i>	-	+	-	
<i>Oberea erythrocephala</i>	+	-	+	
<i>Tetrops praeusta</i>	+	+	+	
<i>Tetrops starki</i>	+	-	-	
	62	61	57	18
		79		

Irodalom

- JAKUCS, P. (1981): Magyarország legfontosabb növénytársulásai in: Növényföldrajz, társulástan és ökológia. Szerk.: HORTOBÁGYI, T. és SIMON, T., 225–263.
- KASZAB, Z. (1971): Cerambycidae. Fauna Hungariae, 9. kötet, 5. füzet, 1–283.
- KOVÁCS, T. (1993): Kisterenye és környéke cincérfaujája (Coleoptera, Cerambycidae). Fol. Hist.-nat. Mus. Matr. 18, 5 oldal.
- MEDVEGY, M. (1987): A Bakony cincérei. A Bakony természettudományi kutatásának eredményei, 19, Veszprém, 1–104.
- MURAI, K., É. (1955): A Velencei-hegység Cerambycida faunája. Fol. Ent. Hung. 8: 135–156.

KOVÁCS Tibor
Mátra Múzeum
H-3200 GYÖNGYÖS
Kossuth u. 40.

HEGYESSY Gábor
Kazinczy Ferenc Múzeum
H-3980 SÁTORALJAÚJHELY
Dózsa Gy. út 11.